

قانون مربوط به شناسنامه فرزندانها نیاز به اصلاح دارد

19 مهر 1403

دبیر مرجع ملی حقوق کودک گفت: ماده ۲۲ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست درباره شناسنامه فرزندانها نیاز به اصلاح دارد.

به گزارش #مادران و دختران؛ علی کاظمی در گفت‌وگو با ایسنا، در خصوص مشکلات مربوط به شناسنامه فرزندانها، گفت: در خصوص موضوعات شناسنامه کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست، اختلافی در زمان تدوین قانون حمایت از کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست وجود داشت که در مورد شناسنامه و هویت این کودکان چه باید کرد. نهایتاً ماده‌ای در قانون حمایت از کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست گنجانده شد.

وی افزود: طبق ماده ۲۲ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست، «پس از صدور حکم قطعی سرپرستی، مفاد حکم از سوی دادگاه به اداره ثبت احوال و اداره بهزیستی مربوط ابلاغ می‌شود. اداره ثبت احوال مکلف است نام و نام خانوادگی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی و همچنین مفاد حکم سرپرستی را در اسناد سجلی و شناسنامه سرپرست یا زوجین سرپرست وارد کند. همچنین اداره ثبت احوال مکلف است شناسنامه جدیدی برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با درج نام و نام خانوادگی سرپرست یا زوجین سرپرست صادر و در قسمت توضیحات مفاد حکم سرپرستی و نام و نام خانوادگی والدین واقعی وی را در صورت مشخص بودن، قید نماید.

تبصره ۱- اداره ثبت احوال مکلف است سوابق هویت و نسبت واقعی طفل را در پرونده وی حفظ نماید.

تبصره ۲- کودک یا نوجوان تحت سرپرستی می‌تواند پس از رسیدن به سن هجده سالگی، صدور شناسنامه جدیدی را برای خود با درج نام والدین واقعی در صورت معلوم بودن، یا نام خانوادگی مورد نظر وی، در صورت معلوم نبودن نام والدین واقعی، از اداره ثبت احوال درخواست نماید.

تبصره ۳- اجرای این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که به وسیله سازمان ثبت احوال کشور و با همکاری سازمان تهیه می‌شود و ظرف سه‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیات وزیران می‌رسد.»

کاظمی ادامه داد: هدف از این حکم جلوگیری از اختلاط انساب بود ولی در عمل مشکلاتی به بار آورد. یک مشکل این است که موجب افشای تحت سرپرستی بودن این کودکان و افشای اسرار خانواده‌ها، نقض حریم خصوصی کودکان و ایجاد مزاحمت‌هایی برای آنان می‌شود. از این جهت مطالبه خانواده‌ها و کودکان اصلاح این رویه و تدبیری است که در صفحه توضیحات شناسنامه کودک، حکم سرپرستی

قید نشود. در زمان دولت سیزدهم در همایش «در آغوش سیمرغ» رییس جمهور شهید این موضوع را مطرح کردند و فرمودند که موضوع را سازمان بهزیستی پیگیری کند. دو راهکار مطرح شد. یک راهکار این بود که یک کد در توضیحات شناسنامه این کودکان درج شود که بیانگر اطلاعات مربوط باشد و دیگر توضیحی در شناسنامه درج نشود و اطلاعات صرفاً در سامانه ثبت احوال باشد. این روش خلاف صراحت قانون است و وجود کد هم سوالاتی را در مورد علت درج آن در شناسنامه برمی‌انگیزد. راهکار دوم اصلاح قانون است. به نظر لازم است که ماده ۲۲ قانون مذکور اصلاح شود تا بعداً بتوانیم راهکار جدیدی را برای وضعیت ماده ۲۲ قانون مذکور در نظر بگیریم.

وی گفت: شناسنامه ای که برای این کودکان صادر می‌شود با درج نام و نام خانوادگی سرپرست یا زوجین سرپرست است. نام خانوادگی توجیه دارد. نمی‌شود نام خانوادگی کودک متفاوت از نام خانوادگی پدر و مادرش باشد. اما در مورد نام، وقتی کودک نام اصلی دارد، نباید دستخوش تغییر شود. فرضاً کودکی تا ۵ سالگی یک اسمی داشته و بعد به سرپرستی واگذار شده و ۷ سال تحت سرپرستی بوده و اسم این کودک را تغییر دادند. بعد از ۷ سال که فسخ فرزندخواندگی کرده و این کودک را بهزیستی برگردانده، دیگر نام واقعی‌اش مشخص نیست؛ بنابراین نام کوچک کودک قسمتی از هویتش است و نباید تغییر یابد؛ مگر اینکه کودک نام نداشته باشد یا نام فرضی داشته باشد و چاره‌ای جز انتخاب نام جدید نباشد؛ بنابراین بحث شناسنامه فرزندخوانده‌ها با توجه به ماده ۲۲ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست، متوقف به اصلاح قانون است.